

Hezkuntza Sailak ez du gaitasunik erakutsi legegintzaldian zehar

Paradoxikoa bada ere, gaitasunen aro berri honetan Hezkuntza Sailak ez du gaitasunik erakutsi legegintzaldian zehar. Dena den, esan beharra dago, Jaurilaritza osoaren babesa edota axolagabekeria jaso duela. Gai gehiegi izan dira irekita, nagusi diren batzuk itxi gabe utzi eta beste asko, berriz, Hezkuntza Sailak hartutako azken txanpa zoro batean gaizki itxita geratu dira.

Arestian aipaturiko ez gaitasun horretan salbuespen bat egon da, hizkuntza ereduen ingurukoa, hain zuzen ere. Azken honetan, EAJk erakutsitako traba eta epelkeriaz gain, eragin handikoak izan dira ere PSE eta PPK ipinitako eragozpenak hizkuntza ereduen sistema zaharkitua gainditzeko, gaztelerak bizi duen balizko arriskua aitzakiatzat erabiliz. **Hizkuntzen Markoaren Lege proiektuak** porrot egin du, bi urtez bueltaka ibili ondoren, batzuen eta besteen *inkompetentzi*az. Azkenik, legealdiko izarra izan behar zuena, egitasmo bat baino ez da izan eta hurrengo sailburuak ere erronka bera izango du mahai gainean. Euskararen normalkuntzak irakaskuntzan ere beharrezkoa duen indarberritzea atzeraezina da, milaka ikasleren artean egun ematen den euskararekiko ez gaitasuna gainditzeko, ikasleen arteko desberdintasunak desagerrarazteko eta azken batean, ikasle elebidunak benetan lortu ahal izateko.

Hezkuntza Plangintzari dagokionez, Lakuak ez du gaitasunik erakutsi sare publikoa hezkuntza sistemaren ardatz bihurtzeko eta horren lekuko azken egunotan atera duen Eskola Maparen dekretua. Bertan, ikastetxe publikoak hezkuntza eskaintzaren lehentasuna izan beharrean, itundutako ikastetxe pribatuen maila berean kokatu dituzte, besteak beste, ikasle batek aukera publikoa egin arren, lekurik ezean ikastetxe pribatu batean amai dezake. Eskola Maparen inguruko eztabaida zein birmoldaketa abagune historikoa izan zitekeen Euskal Eskola Publikoa indartzeko. Aldi berean, EAEko hezkuntza sistemak ikasleen eskolatzeaz adierazten duen ez ohiko banaketa zuzentzeko balio zezakeen, baina ez dira gai izan, ez dute nahi izan. Oso deigarria da Europar Batasunean (27 herrialde) ikasleen %80 ikastetxe publikoetan eskolatua dagoen artean, EAEn %48,5 besterik ez izatea.

Ekitatea, inklusibitatea eta gizarte kohesioaren ikuspegitik ezinbestekoa da argazki desitxuratu hau erabat aldatzea, kalitatezko Euskal Eskola Publiko baten aldeko apustu garbia eginez. Izan ere, Eskola Publikoa sendo bat herritarren gehiengoaren hezkuntza beharrei aukera berdintasunez erantzuteko bermea da eta bide batez, Europako hainbat herrialdetan –eredutatz hartuak, sarritan- ematen diren sare publikoko matrikularen ehunekoetara hurbildu ahal izateko. Tamalez, Lakuako arduradunen ahotan behin eta berriro entzun ditugu gizarte politika aurrerakoien alde hitz erretorikoak, baina denok badakigu hitz hutsalek ez dutela benetako gaitasunik erakusten.

Eskola Mapari buruzko dekretuan islatzen den filosofiaren eskutik -bai ikastetxe publikoak, bai itunpekoak “diru publikoaz hornituriko ikastetxeak” dira-, Itunpeko Ikastetxeen **Finantzaketa akordioa** heldu da baita ere Lakuatik, isilpean eta partida amaiturik dagoenean, dekretuak barra-barra ezartzeko txanpa zoro horrekin batera. Ez da inolako eztabaida publikorik, ezta informaziorik izan; gai honek duen garrantzia ezagututa eta gizartean zein hezkuntza komunitatean aurkako iritziak daudela jakin arren. Izan ere, izugarrizko bitxikeria ematen da EAEn, ikastetxe pribatuetatik %99 itunduak dira, hots, ia ikastetxe pribatu guztiak diru publikoaz bizi dira, baita Opusen eraginpekoak ere, ikasleen sexu segregazioa burutzen duten arren. Gainera, legeak finkatzen duena baino finantzatze handiagoa jasotzen dute (batxilergoa, Lanbide Heziketa edota Haur Hezkuntza bezalako ez-derrigorrezko mailek ere) eta honen guztiaren

ondorioz, arestian esan bezala, sare pribatuak matrikula osoaren %50 baino gehiago eskolaten duelarik.

Halaber, gogorazi behar da, duela lau urte, Eusko Jaurlaritzak aurkezturiko programak **Hezkuntza Lege** berri bat eratzea jasotzen zuela, hau da, hezkuntza sistema osoa –sare publiko zein pribatua- arautuko zuen lege egitasmoa. Bistan da iragarritako lege hori ez dela zirriborro izatera ere iritsi eta finantzaketaren inguruko eztabaida sakon baten ordeztu, diru publikoaren eskupeko banaketari ekiteko gaitasuna frogatu dutela, ezkutuan, aurrekontuetatik at, denboraz kanpo eta baldintzarik zein kontrolik gabe.

Hezkuntzako Aurrekontuak berriro motz gelditu dira eta gainera, gaizki banatuta. 2006-09 artean Eusko Jaurlaritzako aurrekontu orokorren azpitik hazi dira Hezkuntzakoak, ez dute hazkunde kualitatiborik jaso eta ez nahikoak izan dira. Urtero BPGren %3,5 inguruan ibili dira, oso urrun Europar Batasuneko batez bestekotik %5,4 (27 estatu), baita nazioarteko erakundeen gomendioetatik ere %6. Hori gutxi balitz, lau urte hauetan Hezkuntzaren eragina aurrekontu orokorren %26,8a izatetik %25era pasa da, ia 2 puntu galduz.

Aldi berean, administrazio publikoaren ardurapean izan beharko luketen hainbat jarduera Hezkuntza Sailetik kanpo utzi eta pribatizatzeke joera handia agertu da (material didaktikoaren sorrera, jantokietako kudeaketa, ikastetxeen garbiketa, ...). Jakina, azpi kontratazio hauek "lagun sareak" sortzea, kontrol publikoa eragozteka eta langileen lan baldintzak okertzea errazten dute.

Lege aldiaren amaierarekin batera, inbertsio plan erraldoi batekin etorri zaizkigu, *Irakaskuntza Publikoko Zentruetako Azpiegiturak Hobetzeko Plana*. Itxurazko kanpaina izan da eta marketingerako gaitasuna erakutsi dute, kasu gehienetan lehendik aurre ikusitako eraikinak, obrak eta konponketak baitziren eta ezinbestez burutu beharrekoak.

Berrikuntza pedagogikoa hala moduz garatu da. **Curriculum berriak** ezarri dira, Lehen Hezkuntza eta DBHkoa joan den ikasturtean, Haur Hezkuntza eta Batxilergokoa duela aste batzuk eta araubide bereziko hizkuntza ikasketak aste honetan. Curriculum hauek oso ikasmilla ezberdinei begira eginak badaude ere, badute zenbait ezaugarri komunean. Bostak denboraz kanpo argitaratu dira –ikasturteak jadanik martxan zeudela-, ikastetxeetako erreallitatea aintzat hartu gabe eta irakasleriarentzat prestakuntza plan sendorik gabe. Beste hitzetan, *gaitasunetan* oinarrituriko eredu berri bat izanik eta ikaskuntza-irakaskuntza ulertzeko eran aldaketa sakona ekarri arren, estualdian eta aurreikuspenik gabe gauzatu da. Power Point saio pare bat eskaintzea ez da nahikoa, ezta gutxienezko formazio gisa onartzeko ere. Sarritan gertatu ohi bezala, berrikuntza pedagogikoa irakasleriaren bizkar eta bere borondatearen kontura doa, honetan ere, Lakuako arduradunek gaitasunik eza adierazi dutelarik.

Hezkuntza gaiekin amaitu baino lehen, azaletik behintzat beste zenbait atal ere berrikustea merezi du. **Ikasleen eskubide eta betebeharren** dekretuak prozedurak arindu ditu, Organo Gorenaren ahalmenak zuzendariari pasatuz. Diziplina aldetiko planteamendu irekiagoak eta aurrerakoiagoak ahalbideratzen ditu, baina ikastetxeei horretarako beharrezkoa den prestakuntza ez zaie bideratu. **Elkarbizitza Plana** egitasmoa interesgarria izan da, baina erabat hankamotz geratzen da aurrera eramateko ordu kreditua ikasturte batean bakarrik badago. Nola landuko da Elkarbizitza Plana? Berriz ere batzuen borondatezko lanaren kontura? **Ebaluazio diagnostikoaren** aginduarekin informazio eskasa eta urduritasun handia izan dira ikastetxeetan. Nora eza frogaren hizkuntzaren auzian, baita ikasle etorkinen kasuan ere, emaitzen erabilpen publikoaren arriskua, ... **Zuzendaritzak** hautatzeko dekretuak zuzendariak ikastetxeko ordezkaria

baino administrazioarena bihurtzeko arriskua du. Sakoneko arazoari ez zaio heldu: baliabide eta prestakuntza gehiago, burokrazia gutxiago, ...

Azkenik, Hezkuntza Sailburuak elkarrizketa eta adostasuna lau haizetara aldarrikatu badu ere, **negoziazio kolektiboari** dagokionez, ez du akordiorik lortu langileen ordezkarien gehiengoarekin. Lan hitzarmenetan sindikatuokin ez du gaitasunik erakutsi hurbilketarako, gorago aipaturiko hezkuntza gaietan gertatu den bezalaxe. Itxikeriaz jokatuz (gutxiengoarekin akordioak sinatu ditu, laboralak 6 urtez hitzarmenik gabe, ...), jarrera inposatzailea agertu du eta bitartean, ikastetxeetan betiko baliabide berdinekin lanak eta ardurak gehitzen joan dira, irakaskuntzako langileen motxila gero eta astunagoa bilakatuz. Erronka berriei aurre egiteko, Lakuak baliabide gehiago eskaini beharrean, ohikoari eutsi dio itxurak eginez. Ez du belaunaldien arteko erreleboa antolatu, ezta aurre ikuspenik egin ordezko ezari erantzuteko, finkapen sistema kaxkar bat ezarriz. Horretaz gain, hamaika plan, proiektu, programa eta abarren gaindosiaren ondorioz, nekea eta haserrea areagotu dira irakasleengan. Erakusleioa apaintzen diru eta energia gehiago erabili dute, benetako konponbideetan baino. Ez gaude konforme!

Jon Monux, Arantza Fernandez de Garaialde, Josu Zalbidea, Endika Rodriguez, Amaia Zubieta. (STEE-EILAS)